

FØROYA SOCIAL-DEMOKRAT

FRÆLSI

JA VNAÐUR

BRÓÐURSKAPUR

Nr. 33.

Lýsingaprisur fyri petitreglu: 40 oyru á
1. síðu, 30 oyru á 3. og 4. síðu

Leygardagin 26. august 1944.

Bladid verður bílagt á posthúsinum, og
kostar kr. 1,50 + porto um fjórðingsárið

18. árg.

»Dagblaðið« held- ur seg hava fingið kalva á.

I seinasta »Social« tók eg spurn-
ingin fram um at fáa sett ein
landbrúksstjóra sum hægsta mann
fyri okkara landbúnaðarviðurskifti.
Soleiðis sum skipanin er nú, er
formaðurin í landbrúksráðnum
Føroya búnaðarstjóri. Hetta helt
eg vera skeið. Fyri tað fyrsta
er eingin treyt fyri, at landbrúks-
ráðslimir skulu vera serfrøðingar
viðvíkjandi landbrúki, og fyri tað
næsta er sessorin sum landbrúks-
ráðsformaður so lætur, at maður-
in, ið formaður er, má taka sitt
formansstarv sum eitt framhjástarv.

Harra Djurhuus sýslumaður, ið
er landbrúksráðsformaður, er óivað
sterkt hugaður fyri landbrúksmál-
um. Men hann er eingin serfrøð-
ingur. Kann ikki vera tað, tí bert
hann kann verða serfrøðingur í
einum máli, sum tekur málið upp
sum eitt høvuðsstarv, offrar tí alla
sina arbeidstíð, sína dagsorku, og
tað kann harra Djurhuus ikki, tí
hansara høvuðsstarv er sýslumans-
starvið.

Eg havi ikki skotið til at fáa
harra Djurhuus úr landbrúksráð-
num, hvørki sum lim ella formann.
Vit skulu sjálvandi hava eitt
landbrúksráð. Men tess formaður
skal, haldi eg, sjálvandi ikki vera
administraterandi direktur. Tað
hefur hann sum sagt ikki umsteð-
ur til.

Til administrerandi direktur skulu
vit hava ein serfrøðing, ið hefur
umsteður at offra okkara búnaðar-
málum alla dagsorkan sína.

Landbrúksráðið við harra Djur-
huus sum formanni (hví ikki tað!)
skal so hava í hendi eins og ein-
hver stjórn at ansa eftir, at stjórn
administrerar rætt, og at landbrúkið
verður stuðlað, heitt og fræmt so-
leiðis, at tað av sonnum kann
geva Føroyum, Føroyingum mest
møguligt.

Tá ið nú »Dagblaðið« skundar
sær at leggja ilt í mína grein,
mitt uppskot um at seta ein ser-
frøðing til búnaðarstjóra fyri Fø-
royar og nýta hana til at seta ilt
millum Djurhuus og Dam, skilja
eg og fleiri við mær, at tað gera
tað ikki av kærleika og góðsku
fyri landbrúksins frama, men ein-
ans fyri at fremja spreinging av
møguligum samarbeiði millum

javnaðarmenn og sambandsmenn
til frama fyri vinnuflokksins reak-
tionera politikk.

Men tann kalva sum »Dagblad-
ið« her heldur seg at hava fingið
á, hugs eg, at tað longu hefur
mist áðrenn tað reiðiliga hefur
bregðað við.

Vinur av modernaðum landbrúki.

Fíggjargallið uppá hálva- aðrumillión varð kyksendið, ið slúkti politikkarin Richard Long.

VI

Hann varð trøllatikin — ans-
aði ikki eftir at blása frøðuna
oman av trøllasteypinum og
drakk sær óminni og nýtt skap.

Um ein lækni fjalir sannleikan
fyri sjúklingi, tí hesin, við at fáa
at vita, hvussu vorðið er, kann fáa
deyðamein ella ovurbeiskar sein-
astu dagar, vil eingin kasta honum
fyri, at hann fer við ósannindum.

Ein »hvit ósannind«, ið miðar
at at spara ella verja eitt annað
menniskja ímóti ólúkku kann í
hvussu er moralskt umberast um-
ans ikki beinleiðis verða knæsett
sum etisk fullborin.

Men tá ið maður tekur til ósann-
indið fyri at sleppa sær undan at
standa til svars fyri hugsan og
gerð, dettur hann moralskt og et-
iskt niður í eitt mórudyki, ið hann
ikki sleppur upp aftur úr uttan at
hava dálkað seg. Skal bjarging
verða fyri honum at koma aftur at
teljast millum reinar menn, má
hann viðganga, at hann hefur
dálkað seg og tí má taka sær eitt
reinsunnarbað.

Hann, ið kendi Richard Long
fyri nakað nógvum árum síðani,
hevði óivað — eins og mær var
fyri — kenslu av einum heldur
livsfjarum, reyðum og ímóti stór-
kapitalinum fíggjandaligum hug-
sjónarmanni, sum hevði ovtikið seg
og tí var heimafturvendur á hálv-
ari leið.

Vit, ið vóru vorðnir reyðir, og
sum leitaðu til einhvønn, ið sýndi
okkum samhug, funnu frægd í at
hitta henda bleika lærda mannin.

— — —

Men so tóku trøllini hann.

Hann varð -okkum styggur og
fór at leita sær uppí hina steypa-

reypandi tjóðskaparørskuna, ið
einki hevði við sannan tjóðskap at
gera, men bar seg fram sum ein
skuggi, eftirburður ella leivd av
teim romantisku vikingarriðunum,
sum úti í stóru verð vóru vorðin
til tað, ið menu kallað chauvonis-
mu, imperialismu ella sum eg á
føroyskum vil skira fyri stórmanns-
girnd.

Og tá ið tað so hendi okkara
forna góða vini aftrat, at hann
grammur drakk frøðuna oman av
trøllasteypinum varð lætur tærari
og stjórnarmaður hjá okkara heim-
ligu pengamatadurum og leyp
burtur frá hugsjónini at stovna
eina pengamakt fyri fiskimenn og
arbeidsmenn yvir til at leggja
somu makt undir teir fáu »stóru«
— tá vóru allar heygdsdyr aftur-
latnar fyri honum. Og Guð skal
vita, um hann nakrantíð verður at
fáa sær upp aftur.

Av sonnum — mær sker hann
í hjartað.

— — —

Men lat meg ikki svikja lyfti
mitt at royna mitt litla fyri at
vekja hann úr óminnisrúsinum.

Tað var framhaldið við at greiða
hann burtur úr trøllavilluni við
hási hálvaðrumilliónini:

Eg loyvi mær sum kunnugt at
ráða vininum Richard Long at
spyrja Edw. Mitens stjóra, um eg
ikki hevði talað við hann — Poul
Petersen var hjástaddur — áðrenn
vit javnaðarmenn á tingi ávistu t. d.
vegapeningstrotið. Eisini bað eg
hann spyrja harra Mitens, um hann
ikki hevði gingið tøluni viðv. fígg-
arstøðuhallinum ígjøgnum saman
við mær. Eingin munur var
ímillum harra Mitens og meg uttan
tann, at hann roknaði við, at ikki
øll tey játtaðu arbeidini vórðu
gjerd, og at pristalið vildi fara nið-
ur í 200 (100 pluss 100). Harvið
vónaði hann, at útreiðslurnar komu
at verða minni. Men hann var
samdur við mær í, at um øll ar-
beidini komu at verða gjerd rætt-
stundis, og um pristalið ikki kom
at falla munandi, vildu vit fáa eitt
fíggjargallið upp ímóti hálvaðru-
millión. Men sjált um ikki øll
tey játtaðu arbeidini vórðu gjerd,
og um pristalið kom at falla sum
av honum ætlað, vildu vit komið
at tróta 300.000 í vega- og havna-
peningi, ið so máttu verða goldin
av tí uppsparda peninginum. Her-
aftrat kom so tann peningur, ið
var játtaður fyri tíðarskeiði 1935-40,
ið var óbrúktur.

Det bekendtgøres herved for Slægt
og Venner at min kære Mand og
vor gode Fader og Bedstefader

Købmand
Z. Heinesen,

sov stille hen Torsdag Morgen.
Begravelsen foregår Søndag Ef-
termiddag Kl. 4 1/2 fra Kirken til
den gamle Kirkegaard.

Thorshavn, d. 24. August 1944.

Paa Børns og Børnebørns Vegne.
Caroline Heinesen.

Istaðin fyri at biða harra Mitens
avsanna ella ásanna tað, ið eg
setti fram í almennum blaði, tekur
okkara góði Richard Long upp
aftur ylan sína: falsum, falsan og
falsari!

— Altso sjeiynda føra, harra
Long hefur rópað og verður við
at rópa hesi »heidursord« eftir
mær.

Men eg kann tí betur óttaleysur
lata tað standa til lesaranna dóm,
hvør ið falsarin er.

(Framhald).

P. M. Dam.

Svar

til O. K. í »Føroyatíðindi«
19 í h. m.

O. K. skrivur vitt og breitt um
»Vestmanna«, P. M. Dam, Havna-
kassan, Isvirkid og til tjúgunda og
síðst, veit hann (O. K.) einki uttan
at hægga í sakleysan mann, men
hevði tað so verið sannheit, so
var einki at sagt um tað, men
lygn, lygn og aftur lygn, O. K.
skrivur soleiðis:

»Hvussu nógvur offentligur pen-
ingur fer ikki á henda hátt fyri
skeyti? Einaferð segðist, at harra
P. M. Dam hevði útvegað til fyrr-
verandi vin sín J. P. Vang 10.000
krónur — summir segdu 15.000 —
til ein høsna-farm. Tað mænaðist
tá um, at hesin sami Vang aftur-
fyri skuldi skaffa Dam 15 stemmir
til fólkatingsvalið. Men einki batti.
Vang fekk hønurnar í góðari tíð,
sjálvandi, og Dam fekk kannska
eisini stammurnar, men fólkatings-
maður, tað bleiv hann ikki. Nú
skulu allar hønurnar vera seldar
— hanungarnir við — húsini eru
niðurrivin og víðurin er horvin;
peningurin væl saktans eisini. Men
um søgan er sonn, tá eru hetta